

ВІДГУК

кандидатки мистецтвознавства, доцентки,
завідувачки відділу аспірантури та докторантури
Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка
НАТАЛІЇ ПОСІКІРИ-ОМЕЛЬЧУК

та

заслуженого артиста України,
старшого викладача кафедри духових та ударних інструментів
Львівської національної музичної академії імені М.В.Лисенка
ОЛЕКСАНДРА БАКЛАЖЕНКА

на

творчий мистецький проект
здобувача ступеня доктора мистецтва,
аспіранта творчої аспірантури
Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка
МИКОЛИ ДУТЧАКА

«ЖАНРОВО-СТИЛЬОВА ЕВОЛЮЦІЯ КОНЦЕРТІВ ДЛЯ ТУБИ ХХ-ХХІ СТ.»

поданий до захисту на здобуття ступеня доктора мистецтва
з галузі знань 02 «Культура та мистецтво»,
за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Актуальність теми творчого мистецького проекту, обґрунтованість його положень та висновків.

В світовому музичному мистецтві періоду ХХ-ХХІ століть жанр концерту відіграє важливу роль, зберігаючи свою характерну, традиційну функцію акцентної репрезентації соліста та водночас набуваючи нових форм, стилістичних окреслень та концептуальних наповнень. Загалом цей жанр характеризується достатньо тривалою історією розвитку, в якій концерти для духових музичних інструментів посідають своє чільне місце. З ретроспективного огляду розвою концертного жанру в царині музики, створеної для солюючих духових інструментів можна простежити еволюцію композиторських звернень, що позначена виразним тяжінням до застосування нових тембральних барв у палітрі звучань сольних партій. Яскравим свідченням таких процесів, які особливо притаманні часу ХХ – початку ХХІ століть є поява низки творів, призначених для виконання такими солюючими духовими інструментами як валторна, тромбон, туба. У різноманітних композиторських зверненнях до концертного жанру прослідковується виразна тенденція «виведення» мідних духових інструментів із усталеної ансамблевої «тіні» та їх утвердження в новому амплу соліста.

Спеціальне дослідження, здійснене здобувачем ступеня доктора мистецтва Миколою Дутчаком і присвячене важливому аспекту жанрово-стильової еволюції концертів для туби періоду ХХ-ХХІ століть,

комплексно обумовлене не лише потребою історичного осмислення процесу становлення й трансформації цього жанру, виявлення його стилістичних особливостей у ретроспективному процесі, а й актуальністю в площині практичного застосування отриманих результатів – у керунку оновлення сольного репертуару тубістів, збагачення концертних програм, а відтак – стимулювання професійного розвитку виконавської майстерності. Таким чином можна констатувати, що проблематика усього творчого мистецького проєкту відповідно до обраної здобувачем теми характеризується актуальністю та практичною значимістю.

З якісно окресленої автором мети усього творчого мистецького проєкту логічно постають чітко сформульовані завдання дослідження, які органічно узгоджуються зі структурою представленої роботи та визначають її творчо-практичну концепцію.

Дослідницька складова творчого мистецького проєкту Миколи Дутчака «Жанрово-стильова еволюція концертів для туби ХХ-ХХІ ст.» подається автором у формі наукового обґрунтування, яке побудоване за класичною схемою і відповідно складається із: двомовної анотації (українською та англійською мовами), вступу, двох основних розділів, що містять підрозділи із заголовками, висновків та списку використаних джерел. Визначені у вступі об'єкт і предмет дослідження, розгорнутий опис застосованої методологічної бази та окреслене практичне значення результатів роботи засвідчують цілісність та методичну вивіреність репрезентованої розвідки.

Перший розділ наукового обґрунтування демонструє історико-теоретичний блок, у якому автором простежено основні процеси становлення та розвитку жанру концерту для туби в європейському, американському та українському музичному мистецтві.

Другий розділ репрезентованої праці містить якісний аналітичний розгляд низки ключових творів для туби, що представляють концертний жанр, зокрема: Концерт для туби з оркестром Ральфа Воана-Вільямса, «Concertino» для туби з оркестром Ежена Боцца, Концерт для туби Едварда Грегсона, Концерт для туби Барбари Йорк, Концерт для туби з оркестром Левка Колодуба. Варто відзначити, що здійснений автором дослідження аналіз системно і різнобічно висвітлює жанрово-стильову еволюцію концерту для туби.

У висновках майстерно узагальнено результати проведеної роботи, виокремлено національні тенденції розвитку жанру, а також визначено можливості практичного використання здобутих результатів у виконавській та педагогічній практиці музикантів-тубістів.

Список використаних джерел наукового обґрунтування характеризується значною чисельністю та репрезентує широку джерельну базу дослідження, що охоплює як вітчизняні, так і зарубіжні праці, додатково підтверджуючи ґрунтовний музикознавчий характер опрацювання автором порушеної проблематики усього проєкту.

Таким чином можна стверджувати, що представлений до захисту на здобуття ступеня доктора мистецтва творчий мистецький проєкт Миколи Дутчака є вагомим внеском у розвиток українського музикознавства та

сучасного професійного виконавського мистецтва, засвідчуючи високий фаховий рівень його автора як якісно сформованого музиканта.

Відповідність публікацій та мистецьких апробацій темі творчого мистецького проєкту.

Матеріали дослідницької складової даного проєкту були апробовані здобувачем у виступах на трьох міжнародних наукових конференціях. За темою творчого мистецького проєкту автор опублікував дві статті у мистецтвознавчих наукових фахових виданнях (категорія «Б»), затверджених МОН України.

До апробації творчої мистецької складової належить кілька сольних концертних програм Миколи Дутчака, дві з яких – основа репрезентації його авторського творчого мистецького проєкту «Жанрово-стильова еволюція концертів для туби ХХ-ХХІ ст.». В цих концертах були представлені об'ємні програми, в яких здобувач на високому професійному рівні втілює власні інтерпретації таких творів для солюючої туби як:

Ральф Воган Вільямс — «Концерт для туби з оркестром фа мінор»;

Левко Колодуб – «Епічне концертно для туби та оркестру»;

Барбара Йорк – «Концерт для туби з оркестром»;

Ежен Бозза – «Концертно для туби з оркестром»;

Анна Баадсвік – «Нова дитина»;

Кевін МакКі – «Зимова ніч» (соло для чимбассо (або туби) та фортепіано)

Едвард Грегсон – «Концерт для туби з оркестром»;

Філіпе Кейраша – «Варіації»

Даніель Шнайдер – «Соната для бас-тромбона (або туби) та фортепіано»

Ентоні Плог – «Соната для туби»;

Анна Баадсвік – «Нова дитина»;

Рой Невсом – «Бас на балу»;

Кріс Майдео – «Шість пакетів»;

Дьорд Лігеті – «Belzeboor»;

Жан Батіст Арба – «Карнавал у Венеції»

Особливо цінно, що практичний вияв творчої мистецької складової репрезентованого проєкту повністю представив увесь музичний матеріал, що був ретельно проаналізований у науковому обґрунтуванні. Здійснені концертні виступи Миколи Дутчака, які отримали належну відеофіксацію характеризуються високим рівнем технічної майстерності виконавця, стилістичною визначеністю, стрункістю драматургічного розвитку та художньою вивершеністю представлених інтерпретаційних версій.

Однак, для більш повного висвітлення проблематики творчого мистецького проєкту було б доцільно з'ясувати у автора деякі аспекти, зокрема:

- 1. Як позначається еволюція концертного жанру на формуванні професійної компетентності музикантів-тубістів? Які найбільш значущі впливи Ви б виокремили?*

2. Чи змінюють новаторські прийоми композиторського письма виконавську техніку гри на тубі та як це позначається на сприйнятті музичного інструменту?

Загалом представлення усіх складових творчого мистецького проєкту Миколи Дутчака «Жанрово-стильова еволюція концертів для туби ХХ-ХХІ ст.» дає можливість стверджувати, що проєкт створений та виконаний на високому фаховому рівні, відповідає усім чинним вимогам МОН України, а його автор заслуговує на присудження ступеня доктора мистецтва з галузі знань 02 «Культура і мистецтво», зі спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Кандидатка мистецтвознавства,
доцентка

Наталія ПОСІКІРА-ОМЕЛЬЧУК

Заслужений артист України,
ст. викладач кафедри духових
та ударних інструментів

Олександр БАКЛАЖЕНКО

